

1922’de, 1920 Özerklik Yasası oy kullanma hakkı ve toprak edinimi ile ilgili birçok hüküm ile desteklendikten sonra, Åland Meclisi için ilk seçimler yapıldı. O dönemde bilindiği şekli ile Landsting , ilk oturumu için 9 Haziranda toplandı ve bu gün Åland’ın özerkliğini anmak için kutlanmaktadır. O zamandan beri Özerklik yasası 1951 ve 1993’te olmak üzere 2 kere tamamen gözden geçirilmiştir.

OTURMA HAKKI

- Åland’da oturma hakkı
- oy kullanma ve meclis seçimlerine katılma
- Åland’da gerçek bir mal varlığına sahip olma
- Åland’da iş kurma hakları için bir koşuldur.

Gerçek mal varlığına sahip olma hakkındaki sınırlama toprağın yerel nüfusun elinde olduğunu güvence altına almak için getirildi. Bu insanların Åland Adaları’na yerleşmesini engellemez.

Oturma hakkı, ebeveynlerden birinde varsa doğum ile kazanılır. Åland’da 5 yıl yaşamış ve yeterli İsveççe bilgisine sahip göçmenler, Fin vatandaşı olmak koşulu ile buna başvurabilir. Åland hükümeti bazı durumlarda gerçek mal varlığı edinmek ya da Åland’da iş kurmak isteyenlere oturma hakkı koşulundan muafiyetler tanıyabilir. Åland dışında 5 yıldan fazla yaşamış olanlar oturma hakkını kaybeder.

DİL KURALLARI

Özerklik Yasasına göre İsveççe Åland’da tek resmi dildir. Bu, diğerlerinin yanı sıra, İsveççe’nin Åland’daki bölge, belediye ve Devlet otoritelerince kullanılan dil olduğu anlamına gelir. Finlandiya devlet kurumları tarafından Åland’a gönderilen yayınlar ve dökümanlar da İsveç dilinde olmak zorundadır .

Kamusal olarak finanse edilen okullarda da eğitim dili İsveççedir.

ASKERDEN ARINDIRILMA

Åland askerden arındırılmıştır. Bu burada askeri varlık olamayacağı ve Adalar’ın tahkim edilemeyeceği anlamına gelir. Åland ayrıca tarafsızlaştırılmıştır ve bu nedenle de çatışma durumunda savaş sahnesinin dışında tutulmalıdır.

Åland 1809’da Rus İmparatorluğuna dahil edildiğinde , adanın yeni yöneticileri, adanın doğu kıyısında, Bomarsund’da geniş bir kalenin inşasını başlattılar. Kırım savaşı sırasında Fransız ve Britanyalı ordular ka-leye saldırıp onu ele geçirdi ve ardından gelen 1856’da Paris’teki barış görüşmelerinde Åland Rusya’nın tek tarafı taahhüti ile askerden arındırıldı.

Birleşmiş Milletler 1921’de Åland’ın anayasal bağlılığı meselesini çözdükten sonra uluslararası bir anlaşma hazırlamak için de bir karar alındı. 1856 askerden arındırılışını ve ayrıca tarafsızlaştırılmış Åland’ı doğrulayan bu anlaşma 10 devlet tarafından imzalandı. Rusya 1921 Anlaşmasında bir taraf değildi ama 1940 Åland Adaları Moskova Anlaşması ve 1947 Paris Barış Anlaşmasında Åland’ın askerden arındırılışı üzerine hü-



kümler vardı. Ancak tarafsızlıktan bahsedilmemişti.

Oturma hakkına sahip olanlar ve 12 yaşından önce Åland’a taşınanlar askerlik hizmetinden muafıdır.

DÜNYADA ÅLAND NORDİK İŞBİRLİĞİ

Åland 1970ten beri Nordik Konsey’de kendi temsilciliğine sahiptir. Åland Meclisi konseye 2 temsilci atar , bunlar Åland hükümeti tarafından atanan temsilcilerle birlikte Nordik Konsey’de Åland delegasyonunu oluşturur.

Åland hükümeti ayrıca Nordik Bakanlar Kurulu’nda da yer alır.

AB’ DE ÅLAND

Dış işleri Özerlik yasası ile Åland’a transfer edilmemiştir, Finlandiya hükümetinin kontrolü altındadır. Bu durumda bile Åland, Åland’ın yetkin otorite olduğu alanlar ile ilgili hükümlerin bulunduğu uluslararası anlaşmalar üzerinde bir derece etkiye sahiptir. Özerklik yasasına göre Finlandiya hükümeti tarafından yürürlüğe konulan bu tip bir uluslararası anlaşmanın Åland’da da geçerli olması için Åland Meclisi tarafından da onaylanması gerekir.

Bu nedenle, Finlandiya 1995’te Avrupa Birliğine üye olduktan sonra, Åland’ın katılması Åland Meclisi’nin kabulüne bağlıydı. Nüfus kararını 2 ayrı referandum ile belirttikten sonra ve Åland’ın AB’ye üyeliğinin özel bir protokol ile düzenleneceğine karar verildikten sonra Åland Meclisi onayını belirtti. Finlandiya’nın katılım anlaşmasının bir parçası olan protokol Åland’ın dolaylı vergileme hakkında 3. bölge olarak kabul edileceğini bildirir. Protokol ayrıca gerçek malvarlığı edinmeye ve Åland’da iş kurma hakkına dair özel hükümler içerir ve uluslararası hukuk ile Åland’ın özel konumunu korur.



Åland 1984’ten beri kendi pullarına sahiptir

BİR MODEL OLARAK ÅLAND

Tüm dünyadan politikacılar, akademisyenler ve gazeteciler Åland’ı sık sık azınlık çatışmasına başarılı bir çözüm örneği olarak çalışırlar.

Åland ve Finlandiya arasındaki güç paylaşımı ve bu bölüşümde yapılacak bir değişiklik için her iki tarafın da rızasının gerekli olması prensibi, ayrıca oturma hakkı, toprak satın almada kısıtlamalar ve Åland’ın uluslararası anlaşmaları etkileme gücü Åland özerkliğinin dışarıdan gözlemcilerin dikkatini çeken bazı yönleridir. Åland birçok sebepten biricik kabul edilmektedir: özerkliği uzun zamandan beri vardır, çözüme silahlı kuvvetler olmadan varılmıştır ve Åland hem kendi kendini yönetir hem de askerden arındırılmıştır.



Ålands
landskapsregering

PB 1060 AX-22111 Mariehamn
Tel. +358-18-25000 Fax. +358-18-19155
info@regeringen.ax www.regeringen.ax



LAGTINGET- ÅLAND MECLİSİ

Åland'ın özerkliği ona bölgenin iç işleri ile ilgili konularda kanun yapma ve kendi bütçe gücünü uygulama hakkını verir. Åland'ın yasama organı, “meclisi”, “lagtinget” olarak bilinir. Meclis bölgesel Åland Hükümetini, “landskapsregeringen”i,atar. Åland'ın özerkliği Finlandiya Meclisi tarafından yürürlüğe konmuş Åland Özerklik Yasası ile düzenlenir. Özerklik Yasası'ndaki bir değişiklik Anayasa değişikliği ile aynı yasama prosedürüne tabiidir ve Åland Meclisinin de onayı gerektirir. Bu nedenle, Åland ve Finlandiya arasındaki güç paylaşımı sadece uzlaşımçı bir temelde değiştirilebilir. Şu anki özerklik yasası, 3. yasa, 1 Ocak 1993'te yürürlüğe girmiştir.

Meclis Hangi Alanlarda Kanun Yapmaya Yetkilidir?

Özerklik Yasası Åland Meclisinin yasama haklarının olduğu alanları belirtir. Bunlardan en önemlileri:

- eğitim, kültür ve antik anıtların korunması
- sağlık ve medikal bakım, çevre
- sanayinin desteklenmesi
- iç ulaştırma
- yerel hükümet



- polis gücü
 - posta iletişimleri, radyo ve televizyon
- Bu alanlarda, Åland uygulamada kendi kanunları ve idaresi olan bağımsız bir devlet gibi çalışır.

Hangi alanlarda Devlet yetkin otoritedir?

Åland Meclisinin yasama gücünün olmadığı alanlarda, Finlandiya Devlet kanunları ülkenin diğer kesimleri ile aynı şekilde uygulanır.

Bu kanunlar şunları içerir:

- Dış işleri
- Medeni kanunun ve ceza kanununun birçok alanı
- Mahkeme sistemi
- Gümrükler
- Devlet vergileri

Bu alanlarda da Åland'ın çıkarlarının gözetildiğini güvence altına almak için Finlandiya Meclisi'nde Åland'ın bir temsilcisi vardır. Åland'ın Meclis Üyeleri Finlandiya ile aynı şekilde seçilir.

Åland Meclisi Nasıl Seçilir?

Meclis nisbi temsil sistemi gizli oy ile 4 yılda bir seçilen 30 üyeden oluşur. Oy kullanma yaşı 18 olmakla birlikte oy kullanma ve seçimlere katılabilme hakkı Åland'da oturma hakkına sahip olunmasına bağlıdır (Aşağıya bakınız).

Åland'ın siyasi grupları Åland dışındaki partilerden bağımsızdır ancak Finlandiya'daki ve diğer ülkelerdeki örnekler ile benzer ideolojik temellere sahiptir.

Ekonomik Özerklik

Kanun yapmanın yanısıra meclisin asıl görevi Åland bütçesini dağıtmaktır. Gelir Åland'ın kendi gelirleri ve Finlandiya hükümetinden elde edilen ve Åland tarafından Finlandiya devletine ödenen vergilerin bir kısmının bir tür geri ödenmesinden oluşan götürü gelirden oluşur.

Devlet Åland'da da vergi, harç ve gümrük vergisi toplar. Karşılığında Finlandiya hükümeti Åland Meclisi'ne belli bir meblağ ayırır. Bu toplam, hükümet kredileri hariç tüm hükümet gelirlerinin % 0.45 ini oluşturur. Åland bu “götürü miktarı”, 2007'te yaklaşık 190 milyon euroyu, aksi taktirde devlet tarafından sağlanacak hizmetlerin sunulmasında harcar.

Yasama Kontrolü

Åland Meclisi tarafından yapılan yasalar sadece 2 durumda, meclisin yasama otoritesini aşması ya da yasanın Finlandiya iç veya dış güvenliğini etkilemesi durumunda, veto hakkı olan Finlandiya Cumhurbaşkanı'na gönderilir.

Cumhurbaşkanı kararını Åland Delegasyonu olarak bilinen oluşumun ve duruma göre de Yüce Divanın görüşlerine dayandırır. Åland Delegasyonunun üyelerinin yarısı Finlandiya hükümeti, yarısı da Åland Meclisi tarafından atanır.

HÜKÜMET

8 e kadar üyesi olabilen Åland hükümetine Başkan, lantrâdet, başkanlık eder. Åland hükümeti meclis tarafından farklı siyasi gruplar arasındaki müzakereler sonrasında parlamenter prensiplere göre atanır. Amaç olabildiğince geniş bir çoğunluğun desteğini alabilecek bir hükümet kurmaktır, ancak azınlık hükümeti de mümkündür.

İdare

Åland hükümeti bir idare tarafından desteklenir. İdare büyük ölçüde bölgesel sivil hizmetleri kapsar ve 6 bölümü vardır.Åland hükümeti Özerklik yasasının Åland'a otorite devrettiği bütün hükümet alanlarından sorumludur. Bu nedenle bölgesel hükümet ve sivil hizmet, Finlandiya'nın diğer kısımlarında Finlandiya

hükümeti ve onun bakanlıkları , ilçe yönetimi ve çeşitli merkezi hükümet otoriteleri tarafından yürütülen görevlerle ilgilenir.



ÅLAND'IN ÖZERKLİĞİ- GEÇMİŞ

Bu kadar küçük bir grup nasıl bu kadar büyük bir otonomi kazanabilir?

Bilinen geçmişten beri Ålandlılar İsveççe konuşur ve İsveç'inkine benzer bir kültüre sahiptir. Åland da bazı dönemlerde görece bağımsızlığa sahip olmakla beraber , İsveç'in Finlandiya ve Åland'ı Rusya'ya verdiği 1808-09 savaşına kadar İsveç krallığının bir parçası idi. Sonuç olarak Åland Finlandiya Grand Düklüğü'nün bir parçası haline geldi.

1917'de Rus İmparatorluğu çökmeye geçtiğinde, Åland belediyelerinin temsilcileri Åland Halk Lisesinde anavatanları İsveç ile yeniden birleşmeye karar verdikleri gizli bir toplantı yaptılar. Bu talebi yerel yetişkin nüfusun büyük bir çoğunluğunun imzaladığı toplu dilekçe tarafından desteklenen bir delegasyon İsveç Kralı'na ve hükümetine sundu.

Aralık 1917'de Finlandiya, aynı şekilde Ålandlıların İsveç ile yeniden birleşme talebine destek olarak uyandırılan halkın hür iradesi ilkesine atfta bulunarak,

kendini bağımsız bir cumhuriyet ilan etti. Ancak Finlandiya Ålandlıların taleplerini karşılamaya hazır değildi ve bunun yerine bir çeşit iç hür irade önerdi. Finlandiya meclisi önerilen özerkliği düzenleyici bir kanun yaptı ancak Ålandlı temsilciler bu girişimi reddetti.

Artık Åland Adaları sorunu olarak bilinmeye başlanan konunun uluslararası karakteri nedeniyle , mesele yeni kurulan Milletler Cemiyeti'ne danışıldı. Haziran 1921'de cemiyetin konseyi çatışmanın 3 tarafına, Finlandiya, İsveç ve Åland'a, da birşeyler öneren bir uzlaşma kararı sundu. Åland'ın egemenliği Finlandiya'ya verildi ancak Finlandiya oradaki nüfusa adaların İsveçli kültürünü, dilini, yerel gelenekleri ve Finlandiya'nın Åland'a 1920'de önerdiği öz yönetim sistemini garanti etme zorunluluğu altında tutuldu. Bu karar, güvencelerin nasıl gerçekleştirileceği üzerine Finlandiya ve İsveç arasındaki bir anlaşma ile desteklendi. Cemiyet ayrıca Åland'ın askerden arındırılışının ve tarafsızlaştırılışının Adaların İsveç'e hiçbir zaman askeri tehdit oluşturmamasını garantilemek üzere tasarlanmasına karar verdi.



Åland 1954'ten beri kendi bayrağına sahiptir.